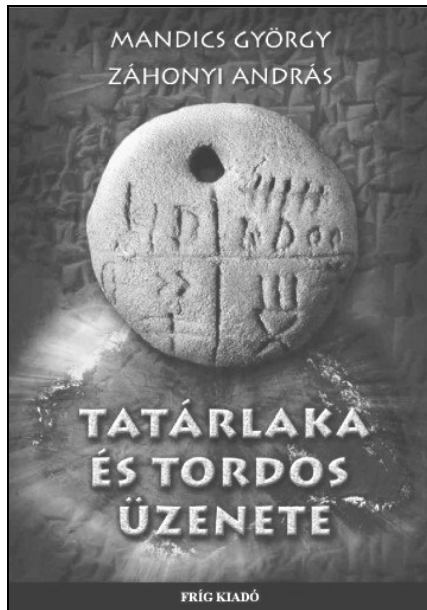

Mandics György – Záhonyi András
Tatárlaka és Tordos üzenete

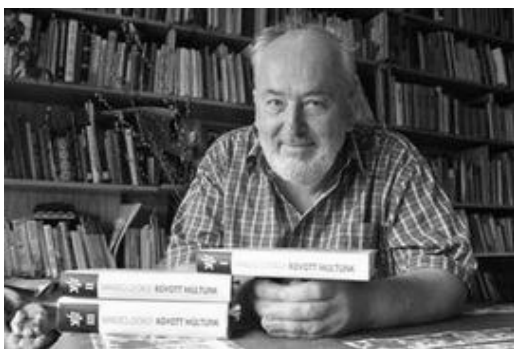
Fríg kiadó, 2018

A könyv borítója

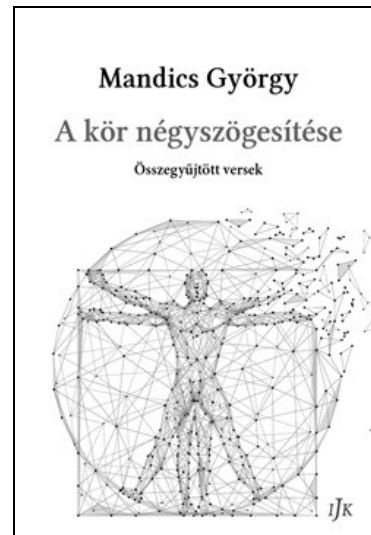
A 2018-as Könyvhétre jelent meg Mandics György és Záhonyi András új könyve.

A szerzők június 8-án, a budapesti Vörösmarty téren egy színpadi beszélgetés keretében mondhatták el, hogyan is született meg a Kárpát-medence legősibb írásleírásairól készült könyvük. Utána dedikálás következett a Fríg Kiadó standjánál.

Mandics György

Az idén 75. születésnapját ünneplő Mandics Györggyel a temesvári Irodalmi Jelen Kiadónál is találkozhattunk. A matematikusból költővé és írástörténésszé vált író Róvott múltunk I-III. című rovásírási enciklopédiáját (2010-2012) ugyanis újra kiadták, és idén megjelent az őt köszöntő, 'A kör négyszögesítése' c. verseskötete is.

Bérczi Szaniszló fizikus-csillagász értékelése a Tordos-Vinča kultúrát és Torma Zsófia munkásságát is bemutató könyvről:

A tatárlakai korong és tábla eddigi kutatásának eredménye, hogy kettős értelmezést hordoz: egy írástörténetit és egy csillagászatit. A kettő szoros kapcsolatban áll egymással, jelezve az ősi műveltség osztatlan természetét.

Záhonyi András fontos felismerése, hogy a korong és a téglalap alakú tábla is a csillagos eget (annak egymáshoz kapcsolódó két részletét) ábrázolja. A két csillagtérkép-részlet csatlakozási pontjait 'V' alakú jelek jelzik. Az egyik ilyen pont az Orion (a Szekeres és az Ikrék szomszédságában), a másikat az Androméda-Pegazus-Sas csillagképek határozzák meg.

Egy ősi kozmikus világmodell áll tehát előttünk.

A felismert csillagképek közül a Kos, a Hidra és a Nyilas sumer nevét is kiolvashatjuk a korong jeleiből. A jeleket ugyanis megtaláljuk a mezopotámiai szakszótárakban is, s azok csillagászati vonatkozásai megerősítik, hogy csillagtérképről (csillagnaptárról, csillagóráról) van szó.

A precesszióknak köszönhetően a korong készítésének kora is megbecsülhető, ugyanis a korongon felismert csillagképek Kr. e. 4500 körül voltak láthatóak március 21-én (az akkori évkezdetkor), a naplemente utáni pillanatban.

A tordosi és az alsótatárlakai leletek történetéről, értelmezéseiről Mandics György alapos szakirodalmi összefoglalójában olvashatunk.

(Záhonyi András)

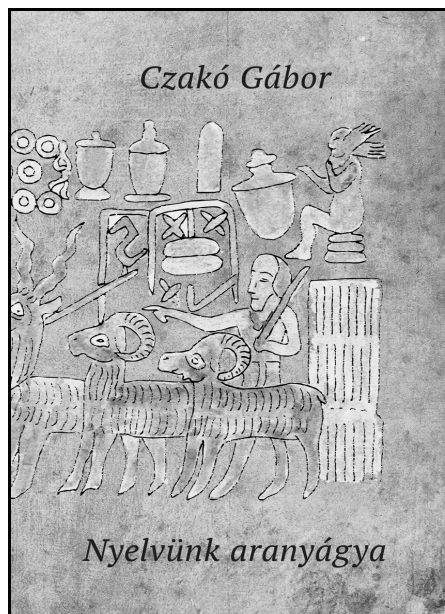
Czakó Gábor
Nyelvünk aranyágya

Cz. Simon Bt., Budapest, 2018

A könyv címlapján lévő pecsétbongar-átrajzolat Bérczi Szaniszló készítette. Rajta Etanát emeli a sas az Égbe — az eseményt egy rackajuh nézi. Hogyan került ez a fura birka oda, majd ide, hozzánk? — teszi fel a kérdést az író.

Népmeséinkben a griff emeli föl az alvilágból a fölsőbe Fehérlófiát. A Nagyszentmiklósi Kincs aranykorsóin (7. sz.) és a (középkori) permi bronzokon is ugyanez a jelenet látható.

A történet párhuzama a Tündér Ilona és a sárkány c. népmese.

A könyv borítója

A könyvben a magyarság történetével, nyelvével kapcsolatos érdekes, újszerű megállapításokat olvashatunk. Ezek közül idézünk fel most néhányat.

A magyar nép eredete, származása

Neparáczy Endre és Kásler Miklós csapatának genetikai kutatásai és (az Akadémián sokáig elrejtett) Tarih-i Üngürüs is cáfolják az iskolában oktatott, „hivatalos” modellt, mely szerint „a magyar nép eredetére elsősorban a nyelvtudomány ad választ”.

A genetika cáfolja a finnugor rokonságot (lásd Semino-jelentés, Neparáczy Endre vizsgálatai a honfoglaláskori Karosi teme-

tőkben). Neparáczy tanulmánya, mely 2017-ben jelent meg.

Mottó: a (nyelvi) rokonság nem jelent eredetet.

Czakó elfogadja, hogy az avarok is magyarul beszéltek és írtak — lásd Környei íjlemez-felirat (6-7. sz., Vékony Gábor olvasata: „te újat lövesd /löveld/ nyíllal ellen!”), a Szarvasi tőtartó felirata (8. sz.), Nagyszentmiklósi kincs.

Bő 4000 éve a bronzkori andronovoi kultúra fémműves, nagyállattenyésztő népe (a szabir), a későbbi magyar, olykor-olykor találkozott a kőkori szinten élő ugorokkal (finnugorokkal) — majd ki-ki élt tovább a maga kultúrájában.

Szerhij Patkanov tanulmányában azt írja a szi-bériai szabirokról, hogy ők már csoportosan, a munkát megosztva dolgoznak.

Hunfalvy Pál hun eredetmondánkat idegennek nyilvánította a Bach-korszakban. Ő a székely írás hitelességét is tagadta.

Történelemkutatás és nyelvészet

„A magyar őstörténet (a magyar nép eredetének) kutatásában a régészek (eredményei) szinte csak illusztrációkként szolgálnak a nyelvtudomány tételeihez.” (László Gyula)

„A tudomány ott végződik, ahol a magyar nyelv FU eredetét elkezdik kétségbe vonni”. (Engel Pál, 2001)

Czakó ellenérve: egyetlen ősuráli és ősfinnugor szó sem maradt fenn, csak **kikövetkeztetett** **összavakat** mutatnak a szótárak.

Ha olyasmi került szóba, aminek még nem ismertük a finnugor nevét, akkor nagyokat hallgattunk?

A honfoglaláskori bodrogbúri rovaslelet megfejtésére is besuttant a finnugor származás-álmom kedvenc hangja, a ’bilabiális zöngés spiráns’.

A FU nyelvtudomány nagyjai kizárják a vitákat (szerintük az egyetemi tudás feltétele a nyelvi hozzáértésnek — ám léteznek magyar ellenpéldák: nyelvelméleti tudás nélkül lehetett író Veres Péter, Sinka István, az írástudatlan (!) Ámi Lajos).

A (mai) magyar iskolarendszer hatása az anyanyelvi tudatlanság és az anyanyelv-utálat.

Szabirok, hunok, avarok, magyarok (összeköti őket a rovásírás)

A „rendíthetetlen szabirok” elnevezés Bíborban-született Konsztantinosz leírásában szerepel (a császár tanácsadói Bulcsú és Tormás voltak — a szabir feltehetően önelnevezésünk volt).

„A magyarok másodszor jöttek ki Scythiából.” (Kézai Simon)

Julianus barát útibeszámolóját (Magna Hungaria-ról) — feltehetően emlékezetből — Richardus jegyezte le. A Régibb és az Újabb Magyarország együttműködése, esetleges egyesítése fenyegetést jelentett a német, francia és orosz uralkodói réteg számára.

Nyelvében él/hal a nemzet

Czakó szerint anyanyelvünk fontos jellemzője szó-és mondathangsúlyunk. Szócsaládjaink, 2306 szógyökünk segítik gondolkodásunkat.

A szerző bemutatja úttörő nyelvészeinket (gróf Teleki József egykori akadémiai elnök, Keresztesi József, Kresznerics Ferenc sági plébános).

Czuczor Gergely *A magyar nyelv rendszere* (1846) c. művében írja, hogy hangzóink nagy része jelentéstartalommal bír (lásd még Czakó Gábor: *Bevezetés a magyar észjárásba*).

Czuczor Gergely–Fogarasi János: *A magyar nyelv szótára* (1862-1874) c. könyvéhez készülő javító pótkötet kiadása elmaradt (a Nyelvstratégiai Intézet most készíti elő a kiadását).

Nyelvrégészeti ábécé

A nyelvrégészet a jelentéseket, az összefüggéseket kutatja, nem a szavak eredetét, rokonságát.

Nyelvünk erősen képi: a dolgok „megképlenek” a magyarul beszélőben.

Az ősnyelvek gyöknyelvek (pl. az elvont *bet* gyökből építkezik a beteg, illetve szabályos hangátalakulás után a bágyadt; pl. az egy, illetve a belőle keményezett *eg* gyökből építkezik az egész (a. m. egy-össz, együttlévő össz).

A számítógépes összehasonlítás megállapította: anyanyelvünk, a magyar rendezettebb a többi élő nyelvnél.

Két és kettő: azonos-e? (Létezik-e kettőkulacos, kettőely, kettőséges — vagy csak kétkulacos, kétely, kétséges?)

A -ra, -re és -ba, -be rag váltakozik a magyar településneveknél (Kassára, Debrecenbe) — ám az idegen neveknél csak -ba, -be használható (Párizsba, Linzbe, Tokióba).

Rovás, avagy róvás

Szent István „rovásírást tiltó irata” hamisítvány (lásd Püspöki Nagy Péter elemzését).

Mátyás király dekrétumot adott ki a rovásírásos adónyilvántartásról (1478. évi V. törvénycikk).

Elődeink a Hon(vissza)foglalás előtt már tudtak írni.

Morva-e a Nagymácsédi kereszt?

A kereszt egy kegyszertartó /kaptorga/ dísze), mely 10. sz.-i magyar temetőből került elő.

Az egykori szlovák tízkoronás pénzérmére is rákerült. Czakó azonban nem a három Máriát, hanem a Három Isteni Személyt — Atya, Fiú, Szentlélek — ismeri fel a leleten, és a rövid felirat rovásírásos olvasata mellett foglal állást.

Cenzúra

Részletek Czakó Gábor *Beavatás* c. írásából, mely a Kortárs 2005/8. számában jelent meg

A modern demokrácia egyik alapelve a szólás és a sajtó korlátozásának tilalma.

A sajtóval a nép egyrészt magát a szólásszabadság jogát gyakorolja, másrészt — legalábbis elvileg — közvetlenül ellenőrzi a három hatalmi ágat. Így nőtt maga is hatalommá.

A sajtót nem ellenőrzi senki.

Meddig élhet a szólás szabadságával az a sajtóvállalkozó, aki becstelenséget, pornót, szadizmust árul újságba, filmszalagba csomagolva?

Vagy 15 éve az egyik szennylap főszerkesztője nyíltan bejelentette, hogy ő nem aszerint válogat a hírek között, hogy melyik igaz, melyik nem, hanem aszerint, hogy melyik vonz több vevőt. Aki-nek nem tetszik, menjen bíróságra.

A dolog addig működött, amíg az egyik megrágalmazott nem a bíróságra ment, hanem a szerkesztőségbe, és a főnököt dagadtra nem verte egy söprűnyéllel...

Írói pályám 40 esztendeje egy darabom hétszeri betiltásával kezdődött. Ámde akadt rá példa, hogy

kicseleztem, természetesen szerkesztői segédlettel.

A cenzor ma is irtogatja a veszélyes szavakat. A cenzúra a hazugság szolgája, a lelkek lerombolója. (A 'pozitív' /szöveggyártó/ cenzúra összefoglaló neve: manipuláció — ilyen pl. a reklám.)

Lapot bárki indíthat — ha van rá pár milliárdja, és a milliárdosok érdekeit képviseli. Máskülönbem nem kap hirdetést, és tönkremegy.

A demokrácia őshazájában, Athénban a népoktatás alaptantárgya a zene és a testnevelés volt. A felnőtteknek kötelező volt a színház — s általa az erkölcs, a nemzeti kultúra, a hagyomány, a mitológia ismerete.

A túlnépesedtség miatt a földlakók kb. 80%-ának nincs helye az ipari civilizációban. Le kell butítani, ki kell kapcsolni őket, nehogy rádöbbenjenek helyzetükre, s föllázadjanak az ellen a pár tízezer milliárdos ellen, akik a bolygó javait ellenőrzésük alá vonták. *Panem et circenses*.

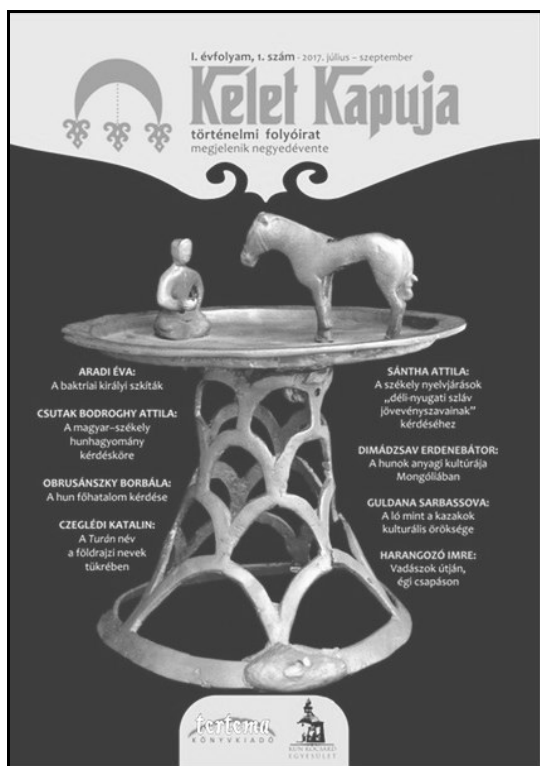
A bíróság által elmarasztalt közszereplők (üzletemberek, politikusok, médiasztárok, tévécsillagok) ma — csekély kivételtől eltekintve — rezzenetlen arccal maradnak a helyükön. Ítélnék róluk az állampolgárok: megválasztják őket...

(Száz éve a disznóságon kapott 'úriember' vette a pisztolyát, és föbbe lőtte magát, hogy a család becsületét mentse...)

(Záhonyi András)

Sántha Attila

A székely nyelvjárások „déli-nyugati szláv jövevényszavainak” kérdéséhez Kelet Kapuja folyóirat 1. évfolyam 1. szám 62-69.

A történelmi folyóirat borítója

Amikor a fenti írást elolvastam meglepődtem, hogy egy független kiadó által megjelentetett történelmi lapban megismételve láttam az eddig is oly sokszor hallott hivatalos nyelvi eredeztetési képtelenségeket. Szinte nem akartam hinni a szememnek, mivel a többi írás szépen sorra szedi mindazt, ami múltismeretünkben eddig kimaradt. Mivel a fenti címben említett szerző cikkében árnyaltan és finoman fogalmaz, véleményét „polkorrekt” módon ismerteti, ezért csak írásának többszöri elolvasása után jöttem rá, hogy ez a tanulmány tulajdonképpen egy hatalmas jajkiáltás! Sajnos, mint gyakran a haldokló utolsó sóhaja, ez is elég halkra sikerült. Jajkiáltás, hogy segítsetek! Mert a nyelvtudomány „jövevényszavaktól” és „szókölsönszavaktól” hemzseggő dzsungelében egyedül kevés vagyok a rendvágáshoz! Segítsetek olvasók! Segítsetek jó szándékú nyelvészek!

Rögtön az első mondatban a „kölsönszavak” és az „átvétel” kifejezés alkalmazása bizony sértőnek tűnik. Azért sértő, mert feltételezi, hogy édes anyanyelvünk ezer (vagy több) évvel ezelőtt olyan szegényes volt, hogy kölsönszavakra, átvételekre szorult. Lehet, beszélni sem tudtunk. Ha nem voltak szavaink... Ebben a folyóiratban ilyesmit feltételezni azért meglepő, mert ez a folyóirat pont azért született, hogy ezeket a téveszméket tudományos bizonyítással, akár pont a szép remények-

re feljogosító komparatista nyelvész által műgondal megírt cikkben eloszlassa. Aki ezt a folyóiratot megvásárolja, az erről az elosztatásról akar olvasni.

A cikk alapját képező szakmai hozzászólás Benkő Loránd nyelvész elméletének vizsgálatáról szól. Ez az elmélet arról szól, hogy „a magyar nyelvterület nyugati-déli részén kell keresni a székelyek lakóhelyét az Erdélybe való településük előtt”. Feltételezi továbbá, hogy azon a területen a valaha ott élő székelyekkel egyidőben és annál korábban olyan fejlett kultúrájú és például szlovák nyelvű népesség élt — például Pozsony környékén, ahogy a cikkből később kiderül —, akitől szavakat lehetett átvenni. A terület jelenét és múltját ismerő emberként ezt a feltételezést a leghatározottabban alaptalannak tartom és már csak ezért is elképzelhetetlenek számomra a szláv szóátvételek! Sántha Attila az elmélet első részét, hogy a székelyeket a magyar nyelvterület déli nyugati részén kell keresni elutasítja¹, de az elmélet második részét, a szláv szóátvételeket már nem oly határozottan.

Benkő Loránd, elméletének alátámasztására, felsorolásában elsőnek az „odor” szó eredetmagyarázatát hozza fel. Sántha Attila is ismerteti az összes lehetséges eddig megjelent ezzel kapcsolatos magyarázatot. Sajnos összefoglalásában nem egyértelmű. Ember legyen a talpán, aki a következőkből kihámozza az elutasítást vagy az igenlést.

„Összefoglalva: az odor/udor vagy átvétel valamelyik keleti szláv nyelvből (szlovák?, ruszin?), vagy a székelyek és a bolgár-törökök kapcsolatára utal. (*Az embernek óhatatlanul eszébe jut a székely vicc: Vagy valami, vagy megy valahova. De félre a tréfát! Lássuk tovább Sántha Attila összefoglalóját.*) Amennyiben a székely szó a bolgár-törököktől jön, a szlovákba (ruszinba?) is szintén

¹ Pedig erről többen írnak: Például a székelyeknek a magyar nyelvterület nyugati, déli részén való szállásai mellett bőven érvel Belitzky János: VÁZLATOK a nyugatdunántúli gyepek népeinek történetéhez című írásában, valamint Kallós Zsigmond a Vasi Szemlében 1935-ben, Regösdalaink rejtelme címmel.

A magyar nyelvterület nem déli, hanem inkább északnyugati részén egykor élő székelyekről a helyi hagyomány máig emlékezik. Például Pozsonynádason a mai temetőkápolnát egykori helyi székelyek által, akik tíz környékbeli székely faluban éltek, épített templomnak tudja.

a bolgár-törökből, esetleg a székely nyelvjárásból került.” — Átvétel valamelyik keleti szláv nyelvből?! Mint látjuk, a Kelet Kapujában is ott vagyunk, ahol a part szakad! Vagy úgy kell érteni ezt a bekezdést, hogy a bolgár-török az turáni (magyar, vagy annak elődje) nyelv, mert akkor igen, akkor érthető. De ez nem került kimondásra.

Világos számomra, hogy az odor/udor, és a cikkben idézett szlovák népnyelvi (?) „v’dor” egyetlen jelentésű, mégpedig Sántha Attila által helyesen megadott „...száragabona (amelyet majd ki kell csépelni) tartó hely lehetett.” Sajnos ő itt megáll az értelmezésben, az eredeztetésben. Mert: Igen! Az **udvar** (szlovákul dvor) az, ahova behordták a száras gabonát és utólag — az időjárástól, a helyi viszonyoktól függően — valahol, vagy az udvaron, vagy másutt kicsépeltek. Hogy az udvar a gazda számára milyen szent hely volt, és hogy az udvar keményre taposott és tisztára felszept földjére hordták be a gabonát — de a hüvelyeseket, gyermekkoromban például a borsót, babot is — és ott csépeltek, arra irodalmi példaként Móra Ferenc Igazlátók-ja szolgál. Már a hunok is így tettek. Igaz, Móra Ferenc is csak annyit írtott annak idején, hogy Hol hun, hol nem hun...

Számomra ebből az egy példából is egyértelmű, hogy semmiféle szókölcsonzésről, szóátvételtől, jövevényszóról nem lehet szó! Annyi bizonyos csupán, hogy vannak szavak, amelyek megjelennek a ma indoeurópainak nevezett nyelvekben, megjelennek a szláv nyelvekben, de legnagyobb számban a magyar nyelvben ismerhetők fel. De ez nem bizonyítja, hogy a magyar nyelv egy szegényes szókincsű nyelv volt, amely tömeges átvételekre, kölcsönzésekre szorult! Arra sincsen bizonyíték, hogy a szláv kultúra és a szláv nyelv (melyik? mert pl. a cseh nem érti az orosz) fejlettségében, szókincese gazdagságában, társadalmi szervezettségében a nyelvkölcsönzések idején oly jelentős lett volna! Akkor mi alapon szolgál érvként? Még a most szerkesztés alatt lévő ÚEsz² is a szlovénból való származtatás mellett szól. Vagy az eredetkeresés módszertana alkalmatlan a tényleges jelentés kimutatására, vagy csak a szerkesztő ismerethiánya teszi, hogy nem jön rá az összefüggésekre.

² ÚEsz. — Új magyar etimológiai szótár. MTA Nyelvtudományi Intézet, szerkesztés alatt (2017)

A fentiekben a Benkő Loránd által felsorolt első példához szoltam hozzá. Gondolataimat az általa felhozott utolsó előtti példával, amelyet Sántha Attila is eleméz — a „szalad” szóval — zárom.

„SZALAD csíráztatott gabona (általában a sörfőzéshez használtak) ÚMTsz³. A Dunántúlon használják a *szalados* szót is ’kicsíráztatott gabonából készült lepényféle’ (ÚMTsz). Néprnyelvi szó.” — eddig a bevezető idézet.

Majd rövid áttekintés következik arról, hogy a szalad az maga a maláta (a sörfőzéshez használt csíráztatott gabona). Idézet az ÚESz⁴-ből: „szláv jövevényszó, esetleg a szerb-horvátból vagy a szlovénből.”

Sántha Attila konklúziója:

„A szerb-horvátból vagy szlovénből való származtatás mellet szól a szóföldrajzi helyzet is: a *szalad* székely nyelvjárási szó, a *szalados* származék pedig dunántúli.”

Jól értem-e? Előbb éltek a nyugati magyar határon szerb-horvát esetleg szlovén kultúrájú, nyelvű sörfőző népek, majd odaköltöztek a székelyek, akik megtanulták tőlük a sörfőzést és átvették az ezzel kapcsolatos szavakat, majd az egyik szót — a szalad szót, a dunántúliak átvették a székelyektől? Ejh! Dehogy!

Ezzel szemben a valóság a következő:

1. A *szalad*, jelenti a malátát, a sörfőzés alapanyagát.
2. A *szalados* szó jelentése hármassal. Jelenti a csíráztatott gabonából készült lepényt. Lepényt, amelyet kézbe fogva fogyasztunk. Amely szilárd állagú, majdnem mint a kalács, csak lapos, ezért lepény.
3. Másrészt a *szalados* az az egyik vidéken csiripiszlinek (mert csirizszerűen ragad a tál széléhez, piszli, mert sütéskor pöszög, ezért nádszáldarabkát állítunk bele, hogy legyen min kipöszögnie a képződő levegőnek), másutt biracsnak, megint másutt kötésnek nevezett sült, lágy, kása állagú igen finom, tálacskából, kanállal fogyasztandó és tápláló télutói- nagyböjti étel.

³ ÚMTsz — Új Magyar Tájszótár I-V. Főszerkesztő B. Lőrinczy Éva. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979-2010.

⁴ ÚESz. — Új magyar etimológiai szótár. MTA Nyelvtudományi intézet, szerkesztés alatt (2017)

4. A Dunántúlon a tönkölybúzából készített szaladost a népi gyógyászatban immunerősítő, rákmegelőző, rákos megbetegedésből gyógyulást segítő hatása révén alkalmazták. *(Csak csöndesen jegyzem meg, hogy az ÚMTsz és az ÚESz szerint a csíráztatás technológia átvételéhez meg kellett várni, míg találkoztunk egy szláv néppel... Kínos, roppant kínos főleg az ÚMTsz és az ÚESz szerkesztői számára!)*

A szalados készítése ma is dívik. Szeretettel invitálok a kedves olvasókat Kültre, ahol minden télutón Kötésfesztivált rendeznek. Itt megköstölhető a szalados. Legutóbb 2018. március 24-én, szombaton volt. A fesztivál pontos dátumát a község honlapja közli.

A kötet, dunántúli í-zős nyelvjárásban kötésnek mondják. Ezt *kalkís* (költés) néven ismeri a mai szlovák nyelv. Egy-egy helyen készítik is. Költésnek mondjuk azt is, amikor a madár költ (népiesen köt), amikor a tojásból kikel a fióka, pont úgy, ahogy a gabonaszemből a csira, ami tulajdonképpen egy szál, ami a cikkben idézett szlovák sol’/szál. Ha a csíráztatás technológiáját, mint táplálék — étel, vagy ital — nyeresére alkalmas módszert nem ismerték az eleink — a székelyek, a dunántúliak, akkor hogyan alakulhatott ki ez a többes (négyféle) jelentéstartam? Azután, hogy megtanultak sört főzni, gyorsan-gyorsan tovább fejlesztettek s hamarjában a gyógymódra is rájöttek? Rádásul a szalados, mint lepény, magát a liszté száított csírárt tartalmazza, abból készül. A szalados, mint kása, a ledarált csíra kimosott levéből búzaliszt hozzáadásával készül. Micsoda változatosság! S mindezt a sörfőzéshez használatos maláta alapján? Ugyan már!

Másról lehet szó!

A csíráztatott gabona minden esetben édes. Akit nagyon szeretünk, arra azt mondjuk, hogy **édesem, mégpedig azért, mert szál köt hozzá!** Először köldökzsinór, később láthatatlan érzelmi fonál. Az a szál, amelyik a magból ered, az a csíra! Amelyet porcikáinkban érzünk. A só/sol’/szál életfontosságú volt. Amely édes kötés, köttés. Például édesanya, édes testvér, de édes hazám is! A szeretet és az édes szavunk így függ össze. A szeretet az lehet szalad. Azért mert az r-l is váltópár és a t-d is az. A gabonaszemből kiszalad az édes szeretet, a csíra-szál. Mert a szem magyarul szalad.

Mint ahogy a harisnyán is olykor. Hogy a szalad jelentése édes, arra pont a szláv példa a bizonyíték. Mert az édes, az szlovákul fonetikus szladkí, ahol a szaladból lesz a szlad, a ki a későbbi korban, a népesség szétválása után hozzáragadó szlávos végződés. Például azért, mert ők máshol, más időben, máshogy fejlődtek. Hogy ez a szétválás hogyan s mikor történhetett arra nézve az okiratok és a régészet adhat támpontokat. Az elmélet hozzá a Pap Gábor által publikált Pilis szindróma lehet. Amikor a népesség fő ágáról leszakadó, arról lemaradó akár nagyobb csoportok számkivetetté lettek, esetleg szolgáskorba kerültek. Például a maradók, a maródiak (gyengélkedők, betegek), tehát a morvák. Így már érthető, de csakis így érthető a Pozsony környéki „szlovák” szavak megléte, amelyek a nem szláv népesség által korábban használt ragozó nyelvből maradtak benne. Egy kicsit változtak közben. De megmaradtak az eredeti nyelvben is. Utóbb ezekre mondja a magyar(?) nyelvész, hogy átvételek. Az angol is azt mondja: sweet home — édes hon. Egész biztos, hogy más korban és más körülmények között változott a szeret szaladdá és a hon home-á. Csak ez nagyon-nagyon mély gyökerekre enged következtetni és a szókölcsonzás, szóátvétel, jövevényszó módszerének dzsungelétől igen-igen távol áll. Ezért kell új módszer! Interdiszciplináris kutatói összefogás. Indoeurópai, szlavisztikai és finnugor előítéletek nélküli kutatói munka. Bizony igen nagy a feladat! Ezért jogos a Kelet Kapujában a nagyon hangos segítségkérés!

A Kelet Kapuja beköszöntőjében azt olvasuk, hogy nemcsak a tudós társadalom szűk köréhez, hanem az érdeklődő közönséghez is kívánnak szólni. Ebből kiindulva talán jobb lett volna nyíltabban, egyértelműbben s főleg közérthetőbben megfogalmazni a szavak eredetére vonatkozó állítást. Nem értem, hogy a cikk végén található táblázatban miért van kérdőjel a „speciálisan szé-

kely, erdélyi vagy általánosan népnyelvi szó-e?” felirat után, amikor pont azért szedte a szerző táblázatba ezeket a szavakat, hogy bizonyítsa, hogy igen, az! Az „Eredet” oszlopfelirat helyett az „eddiggi téves meghatározás” pontosabban kifejezte volna az alá sorolt szöveget, mert így az Eredet felirattal annak valódiságát (az átvételeket) igazolja. A cikk utolsó bekezdésében a bolgár-török eredettel való érvelés az érdeklődő olvasóközönség számára nem okvetlenül jelenti azt, hogy a bolgár-török is turáni ragozó nyelv. Vagy nem az? A mondat második fele, amikor a szerző azt mondja, hogy *így nagyjából eldönthetetlen, hogy a szlovákoktól (sic!), ruszinoktól, netán egyenesen a bolgár-törököktől vettük át* nem igazolja azt, amit egy bekezdéssel korábban állít, hogy az odor kizárólag a székelyekre jellemző. A cikk utolsó mondatával, hogy *a Benkő által említett többi szóból a székelyek eredetére nézve semmilyen következtetést nem lehet levonni, azt* a reményt ébreszti bennem, hogy maga is meg akarja fejteni s tán már meg is fejtette ezt a lényeges kérdést. Remélem, hogy ebben a szép, új, tartalmas lapban kréttapapíron, gyöngybetűkkel, mint most is, hamarosan ezt is olvashatjuk. Annál is inkább remélem, mert a székely kérdéssel szorosán összefügg szűkebb hazám — a Mátyusföld és a Csallóköz — népének gyökere. S ha a Csíki székely krónika hiteles — Sántha Attila szerint és szerintem is az —, akkor egész más értelmezést kapnak Mátyusunk „dúlásai”. Ezért a fenti szláv szóeredeztetésekkel kapcsolatosan csak arra tudok gondolni, hogy a szerző maga is érzi a helyzet kétségbeesítő voltát. Az érdeklődő olvasóközönség és a jó szándékú szakma felé szólt ez a kétségbeesett segítségkérő JAJ-kiáltás. Engem szíven talált, s megszólaltam. Lehet, hogy Szabó Dávid üzen általam Virtról a kiadónak Barótra... Lehet, hogy segíteni akar? Jöhetne bizony!

(Fister Magdolna)